

Список використаних джерел

1. Арутюнов В. Х. та ін. Методологія соціально-економічного пізнання: навч. посібник / В. Х. Арутюнов, В. М. Мішин, В. М. Свінціцький. – К.: КНЕУ, 2005. – 353 с.
2. Любошиц Л. Методология анализа системы экономических противоречий при социализме / Л. Любошиц, А. Шишкин // Вопросы экономики. – 1986. – №5. – С. 45–56.
3. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження / С. В. Мочерний. – Львів: Світ, 2001. – 416 с.

Котенок Д.М.

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

МІСТО ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

Особливістю сучасних досліджень у сфері територіальної організації економіки є зміщення акценту з регіону на міста як специфічного територіального утворення. Незважаючи на розмаїтість публікацій і досліджень залишається спірним питання про сприятливість і природність міста як своєрідного середовища існування людини.

У результаті проведеного дослідження нами окреслено основні причини існування відмінностей у трактуванні міста. По-перше, складність самого феномену міста. Презентація міста в інституціональному контексті представляє його як складну структуру взаємопов'язаних елементів. Водночас, як соціально-економічний інститут місто являє собою сукупність правил, установок, стереотипів, думок, звичок, звичаїв, що реалізуються в діяльності людини в рамках чітко визначених територіальних і формальних меж і неформальної інституційної архітекτονіки.

По-друге, історична мінливість міста як сукупності соціально-економічних потоків. Ця риса особливо яскраво проявляється в епоху глобалізаційних процесів. Сучасне місто постає як не стільки простір місць, скільки простір просякнутий різними за напрямом та наповненням потоками.

Зазначені відмінності обумовлюють відмінності в уявленні про структурні елементи міста та їх взаємозв'язки. Серед дослідників, роботи яких були спрямовані на системну структуризацію міста,

особливе місце посідають розробки Дж. Форрестера. Відповідно до його представлення місто є складною, саморегульованою системою, всередині якої створюються своєрідні точки напруги, реалізація яких породжує зміни в економічній діяльності і обумовлює зрушення в ефективності функціонування міста [1].

Виходячи із цієї гіпотези місто варто подавати як комбінований природньо-соціально-економічний простір, у центрі якого знаходиться людина — містянин. Таке представлення дозволяє сформулювати модель міста з чотирьох площин: екологічної (зелений простір), соціально-економічної, інформаційно-культурної та антропоцентричної.

Екологічний елемент міського простору – це сукупність умов, які забезпечують задоволення потреб людини у спілкування з природнім середовищем. Передусім це потреби у чистому повітрі та воді, рекреації. Якість екологічної площини дозволяє охарактеризувати місто з точки зору рівня його «дружності» до людини як біологічного організму, живої істоти. Соціально-економічна площина концентрує увагу на місті як на штучно створеному предметі праці, головна мета функціонування якого є демонстрація результатів діяльності містян. Інформаційно-культурна площина включає в себе різноманітні інформаційні, аксіологічні, культурні потоки. Антропоцентрична площина характеризує місто як середовище прояву та реалізації гетерогенних інтересів. Саме антропоцентрична площина нині вважається такою, що створює, розвиває та надає неповторні риси міському простору, формує модель міста як своєрідного континууму життєдіяльності, в якому реально протікає міське життя.

Існуючі когнітивні моделі міста, тобто форми його представлення, задають форму його сприйняття, бачення, а отже, і спосіб «роботи» з ним, тобто систему рішень щодо організації і управління міським життям. Таким чином, можна припустити, що різні групи містян можуть жити в одному місті, проте у альтернативних світах, приймаючи різні «набори», або різні канони репрезентації для різних контекстів.

Список використаних джерел

1. *Форрестер Дж.* Динамика развития городов. – М.: Прогресс, 1974. – 286 с.
2. *Пирогов С.В.* Город как феномен культуры: когнитивный поход // Вестник Томского государственного университета. – 2011. – №2. – С. 31-37